

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Enkele beschouwingen n.a.v. de Evaluatie programma VIM

Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen

Voor de Staatpraat op 24 maart 2026

Vincent van der Ploeg (ADR)

m.m.v. Yvonne Wijnands (voormalig programmadirecteur VIM)

Introductie: het programma VIM

Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen

- 2-jarig programma, van juli 2023 tot juli 2025.
- Op verzoek van Topberaad Inkomensondersteuning.
- Vanuit mensen/burgers aan te pakken.
- Focus op vereenvoudiging, domein overstijgend.
- Op korte- en lange termijn.
- Publieke dienstverleners én beleid samen aan het werk:
 - UWV, SVB, VNG, Divosa, Belastingdienst, Dienst Toeslagen, DUO
 - FIN, SZW, OCW, VWS, BZK
- Programmateam van circa 15 mensen uit de betrokken organisaties.
- Korte impressie van programmadirecteur.

O.a. in de media

Verklaring Topberaad aan TK-leden op 31 januari 2024
Meer bestaanszekerheid door vereenvoudiging en versterking inkomenszekerheid

Brief aan de informateur

Wet- en regelgeving drastisch vereenvoudigen.

Inkomensondersteuning
Het huidige stelsel veroorzaakt steeds vaker bestaansonzekerheid, in plaats van dat het in verlicht. Burgers en ondernemers hebben vereenvoudigingen in toeslagen en regelingen nodig.

Staat van de Uitvoering + Volgen
6.244 volgers
14 u • 5

Stel je voor: het **ANP** bericht op 1 januari 2030:

DELTAPLAN INKOMENSONDERSTEUNING VAN START

Na jaren van toenemende problemen en een nieuwe hersteloperatie, presenteert het kabinet vandaag het langverwachte Deltaplan Inkomensondersteuning....

De derde impressie uit de Toekomstspeciaal 2025 van de Staat van de Uitvoering schetst een beeld van hoe in 2035 inkomensondersteuning anders georganiseerd kan zijn: een stuk eenvoudiger en proactiever. En binnen de route naar die stip op de horizon, past een dergelijk nieuwsbericht heel goed.

In deze slideshow vind je een globale schets van de toekomstimpressie.

In de Toekomstspeciaal 2025 vind je het complete plaatje: <https://lnkd.in/gEC9WVv5>

Laat ons hieronder weten wat je ervan vindt. 📩

Toekomstimpressie... · 10 pagina's

Eenvoudige, proactieve inkomensondersteuning
Hoe komen we daar?

Het water staat aan de lippen en de problemen stapelen zich op in de uitvoering (AC SZW juli 2025)

V Hoe komen we tot die vereenvoudiging? Met een apart ministerie, of een Elon Musk-achtig type dat met een kettingzaag door het woud van regels heen gaat?
Je kunt allemaal vormen bedenken. Maar de kern is dat we de bestaande patronen en structuren moeten durven loslaten. Ik pleit voor revolutie, niet evolutie. Ook uw vraag benadert het probleem vanuit een individuele regel, die je bleem vanuit een individuele regel, die je voorbeeld van de inkomensondersteuning. Hoe willen we dat eenvoudig regelen? Dan moet je niet kijken naar die ene toeslag of regeling, de WIA, AOW, zorg- of huurtoeslag, de kinderopvang. Want dan ben je vanuit het bestaande een beetje aan het schaven. We moeten kijken: hoe maken we inkomensondersteuning optimaal?

Inzichten uit de evaluatie -1

Context: Bewondering en waardering voor alle medewerkers en bestuurders!

Focus evaluatie: Iedereen kent de knelpunten toch al, alweer een rapport?
Daarom: hier-en-nu, jij-en-ik, verbeter de wereld-begin bij jezelf.

Resultaten:

Binnen complexe context, heeft het programma VIM bijgedragen dat **stappen vooruit** zijn gezet.

Ondanks positief aanwezige randvoorwaarden, is de voortgang zo traag dat vereenvoudiging in de praktijk bijna niet lijkt te lukken; **mensen zelf hebben er nog niets van gemerkt.**

Dit komt vooral door:

BEPERKTE REALISATIE-KRACHT

Inzichten uit de evaluatie - 2

Oorzaken:

- (te) Grote complexiteit
- Mandaat- en bevoegdheden gedoe
- Ambtelijke en bestuurlijke zelfcensuur
- Wachten op (of verschuilen achter) de politiek
- Competentiestrijd
- Consensusdrang
- Traditionele waardering oriëntatie (wat is goed voor jouw loopbaan, informele waardering)

Inzichten uit de evaluatie - 3

Hoe meer realisatiekracht?

- **Basishouding** – doortastend en constructief:
 - Wat kan wél
 - Ingehaald willen worden, en loslaten
 - Probeer (spring), leer van wat niet werkt
- **Besluitvorming** – pak regie, maak onderlinge afspraken
 - De mythe van onvoldoende mandaat en bevoegdheden
 - Belangrijkste besluiten worden al genomen vóór formele trajecten
- **Organiseer** – niets gaat vanzelf
 - Je moet schieten, anders kun je niet scoren
 - Eén clubje (schijn bedriegt; is heel belangrijk 'clubje', ten dienste van....)
 - Flexibele werk- en organisatie vormen, afhankelijk van (deel)vraagstuk
- Dat betekent **voor MIJ, NU** (voor iedereen! zie rapport)

Inzichten uit de evaluatie - 4

Dat betekent voor MIJ, NU (dienstverleners, beleid, politiek)

Als medewerker

- Tegen-natuurlijke werkwijze omarmen.
- Alertheid om zelfcensuur. Consensus mag, maar hoeft niet.
- Frustraties en spanningen op tafel leggen. 'Don't worry' en 'houd vol'!

Als afdelingshoofd/directeur, ook

- Oog voor medewerkers 'in de knel'.
- Halen én brengen van inzichten, verbinden (netwerk benutten).
- Focus op de opgave: aanmoedigen én snoeien.

Als (top) bestuurder, ook

- Laat **zien**, hoe je wilt werken. Onderling bestuurlijk samenspel verbeteren.
- Benut (wisselende) politieke klimaat. Rug recht (en soms klappen opvangen).

Enkele beschouwingen, ter inspiratie

(en ik sta ook zelf op het speelbord)

- Krokodillentranensyndroom
- Complexiteitsverlamming
- Shepards & butchers
- Wal-keert-schip benadering
- Gedachtenoefening: wat te doen bij apathische politiek?
- Waarderingsoriëntatie
- Ambtelijke werkomgeving en huiskamerbeleving
- Beleidsorganisaties die voortaan werken in opdracht van de dienstverleners

QR-code voor link naar het evaluatierapport:

Evaluatie programma VIM; Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen
16 september 2025

[https://open.overheid.nl/documenten/Rapport Evaluatie VIM](https://open.overheid.nl/documenten/Rapport%20Evaluatie%20VIM)